

KOMPRIMOVANI VAZDUH

Odgovori na često postavljana pitanja

Veličina kompresorskog agregata

- # **Kapacitet** (usisni) klipnih kompresora treba da bude 1,5 do 2 puta veći od potrošnje vazduha i to je poslednja stvar na kojoj vredi štedeti! Ako je kapacitet mali, kompresor suviše dugo radi i vek mu je kraći.
- # **Rezervoar** za vazduh treba da bude usklađen sa kapacitetom i dovoljno veliki da obezbedi dovoljnu rezervu za naglu potrošnju kao i vreme za hlađenje vazduha i kondenzaciju što više vlage u njemu.

Smeštaj kompresora

- # Najbolje je da kompresor stalno radi u ambijentu približnom sobnoj temperaturi. Granične vrednosti su **+5 i + 40 °C**. Na temperaturama ispod 0 °C dolazi do zamrzavanja regulatora pritiska i ventila za ispuštanje kondenzata, a u slučaju relativno velike potrošnje, i ostalih ventila. Na temperaturama iznad 40 °C dolazi do pregrevanja kompresora i elektromotora i porasta količine kondenzata u mreži.
- # Za **hlađenje** kompresora mora u prostoriji biti obezbeđena **dovoljna količina vazduha**.
- # Rezervoar treba da stoji **blago nagnut** ka strani gde se nalazi ventil za ispuštanje kondenzata. Pražnjenje kondenzata iz rezervoara treba vršiti redovno, ručno ili automatski.

Primarni razvod

- # Primarni razvod tj. **magistralni vodovi** se često izvodi pomoću cevi od plastike, najčešće vodovodnih, od polipropilena. Bolje rešenje su metalne, čelične pocinkovane ili bakarne, a u novije vreme sve više ulaze u upotrebu cevi od plastificiranog aluminijuma (**Infinity system®**), koje onda imaju sve prednosti i plastičnih i metlnih cevi.
- # Prednost **čeličnih cevi** je čvrstoća a nedostatak što je neophodno narezivanje na terenu a pojava korozije je normalna posle relativno kratkog vremena. Razvod cevima od nerđajućeg čelika je trajniji, nema korozije ali je skup zbog cene cevi i fitinga i troškova zavarivanja, no za pojedine pogone su neizbežne.
- # Prednosti **bakarnih cevi** su čvrstoća i trajnost, mala korozija a lemljenje je jeftinije od zavarivanja nerđajućih čelika. Nedostatak je vrlo visoka cena, naročito kod većih prečnika.
- # Prednosti plastičnih **cevi** su niska cena, otpornost na koroziju i relativno jednostavna montaža. Nedostaci: slaba čvrstoća, neotpornost prema starenju, mrazu i suncu te kraći vek jer vremenom pucaju.
- # Prednosti **plastificiranih aluminijumskih cevi** i **Infinity systema®** proizilaze iz toga da spajaju odlike metalnih i plastičnih cevi: čvrstoća, velika otpornost prema koroziji, veoma jednostavna montaža na terenu bez zavarivanja ili narezivanja (moguća je i samogradnja). Nedostatak - samo jedan, cena. Sistem je skuplji od plastičnih i pocinkovanih cevi ali je jeftiniji od nerđajućih i bakarnih. Trajnost je velika.
- # Ako je magistralni vod izveden pomoću krutih cevi (plastičnih ili metalnih) on se sa kompresorom povezuje komadom gumenog creva radi sprečavanja prenosa vibracija.
- # Magistralni vodovi moraju imati **nagib** radi slivanja kondenzata, čak i ako je instalisan i sušač vazduha.

Sekundarni razvod

- # Sekundarni razvod za povezivanje potrošača na radnom mestu sa magistralnim vodovima i može biti izveden od istih materijala kao i primarni ili **kombinacije**, na pr. primarni razvod pomoću plastičnih ili metalnih cevi a sekundarni pomoću creva od poliamida što je često i **najoptimalnije rešenje**.
- # **Vertikalni vod** za oduzimanje iz magistralnog voda mora biti izveden u smeru **najpre naviše** pa tek onda pomoću kolena ili savijanjem naniže (labudov vrat), kako bi što više kondenzata ostalo u primarnom vodu i bilo izdrenirano kroz drenažni vod. Povoljno je i na svakoj vertikali imati drenažu osim kod **Infinity systema®** gde to, zbog specijalnog oblika T-komada, nije potrebno, što je takođe prednost ovog sistema.

Priprema vazduha

- # Priprema vazduha obuhvata izdvajanje vlage, ulja, mehaničkih nečistoća i neželjenih mirisa. **Izdvajanje vlage** se do izvesne mere vrši u filterima i odvajačima kondenzata ali zaista efikasno jedino u **uređajima za sušenje vazduha**. Delimično **izdvajanje ulja** se vrši u filterima a zaista pouzdano upotrebom **bezuljnih kompresora**. Izdvajanje mehaničkih nečistoća i mirisa se uspešno vrši odgovarajućim filterima.
- # Ovako prečišćenom vazduhu se za upotrebu u pneumatskim alatima i cilindrima mora dodati izvesna količina ulja za pneumatske alate što se čini pomoću zauljivača.
- # Priprema vazduha može obuhvatiti i regulaciju različitih pritisaka za različite potrošače.

Napajanje i priključivanje potrošača

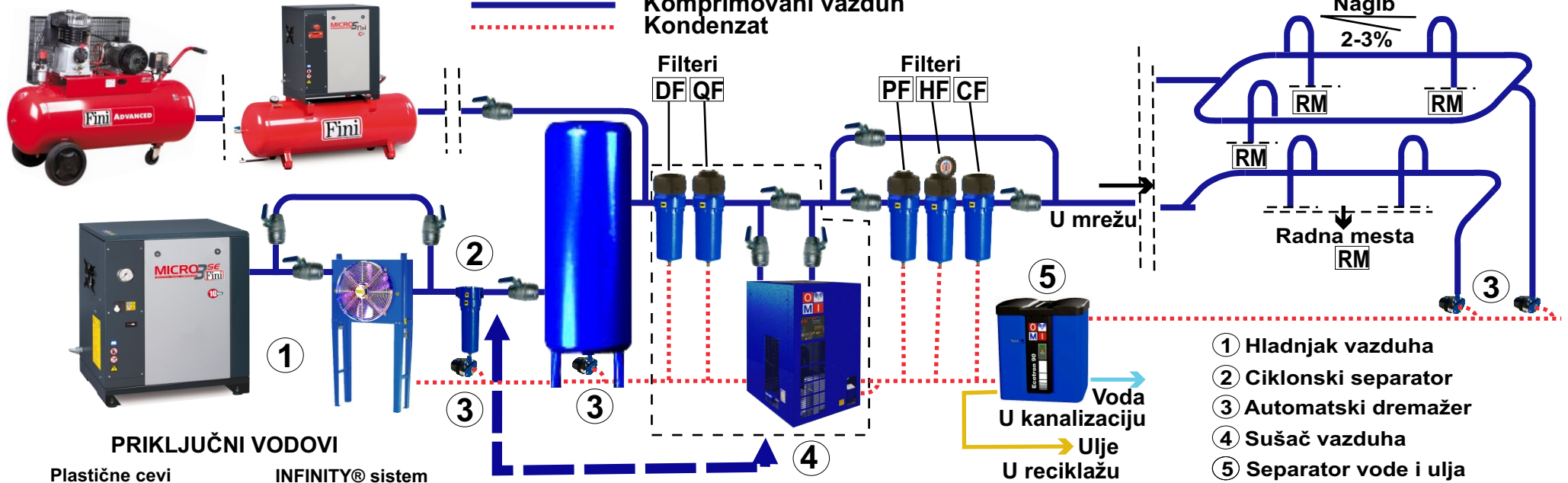
- # Potrošači se sa pripremnom grupom povezuju najčešće brzo rastavljivim spojnicama i pravim ili spiralnim plastičnim ili gumenim crevima. Za uslove grube i nepažljive upotrebe bolja su gumena creva.
- # Uobičajeno je da se na krajevima creva nalaze ženske polovine spojnice, koje onda služe i kao zaporni elementi a na potrošačima muške polovine, čime se omogućuje brza i jednostavna zamena raznih alata na istom crevu ili odvajanje potrošača od mreže.

KOMPRESORSKA STANICA

Komprimovani vazduh
Kondenzat

MAGISTRALNA MREŽA

Nagib
2-3%

- ① Hladnjak vazduha
- ② Ciklonski separator
- ③ Automatski dremažer
- ④ Sušać vazduha
- ⑤ Separator vode i ulja
- ⑥ Kondenz-ionac

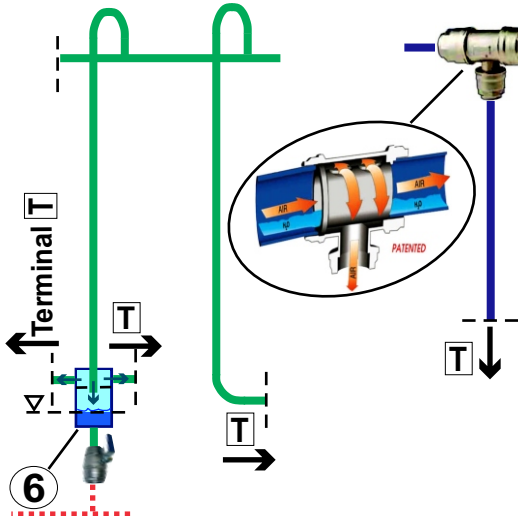
PRIKLJUČNI VODOVI

Plastične cevi

INFINITY® sistem

PRIPREMNE GRUPE

TERMINALI ZA RADNA MESTA

KLASE KVALITETA VAZDUHA PO ISO 8573-1

KLASA	ČESTICE		VLAGA Tačka rošenja °C/ppm na 7bar	ULJE Količina mg/m ³	FILTER grad.
	Veličina <= μ	Količina mg/m ³			
0	Bolje od kl. 1, specifikacija prema nameni				CF(ugalj)
1	0,1	0,1	-70 (0,3)	0,01	HF
2	1	1	-40 (16)	0,1	PF
3	5	5	-20 (128)	1	QF
4	15	8	+3 (940)	5	DF
5	40	10	+7 (1240)	25	DF
6	-	-	+10 (1500)	-	-

PODRUČJE PRIMENE

KLASA čest.vl.ulje	PRIMENA
5.5.4.	Građevinski i teški ručni alati
4.4.4.	Ručni alati, izduvavanje, peskar.
3.4.4.	Cilindri, razvodnici, alatne mašine, maš. za pakovanje, maš. za šivenje
3.2.2.	Pneumatski transport
2.3.2.	Vazd. ležajevi, stomatologija
2.4.1.	Proizv. hrane
1.4.1.	Farbanje
1.1.1.	Proizv. mikroelektronike, filmska i fototehnika
0 (akt. ugalj)	Farmaceutika, kozmetika, vazduh za disanje, industrija hrane i pića

DINAGENT

BEOGRAD, Save Maškovića 3
Tel./faks: 011/397-3939
office@dinagent.com
www.dinagent.com